

Sygn. akt II AKa 268/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, II Wydział Karny, w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Misiak
Sędziowie:	SA Krystyna Mielczarek (spr.) SO del. Sławomir Wlazło
Protokolant:	sekr. sądowy Jadwiga Popiołek

przy udziale H. T., Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2014 r.

sprawy

wnioskodawcy **M. L.**

o odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z niewątpliwie niesłusznego zatrzymania

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 5 sierpnia 2014 r., sygn. akt II Ko 212/13

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Sygn. akt II AKa 268/14

UZASADNIENIE

W dniu 26 września 2013 roku do Sądu Okręgowego w Sieradzu wpłynął wniosek M. L. o zasądzenie zadośćuczynienia w kwocie 10.000 złotych oraz odszkodowania w kwocie 15.487,79 złotych, za - jego zdaniem - nielegalne, niesłuszne, publiczne zatrzymanie dokonane bez podstawy prawnej w dniu 18 października 2012r. w P. na ul. (...), przy czym na odszkodowanie miała złożyć się kwota 1200 zł za pomoc prawną udzieloną przez adwokatów

T. K. i G. B., suma 70 zł tytułem kosztów korespondencji, kwota 1070 zł tytułem wzrostu wydatków na lekarstwa od grudnia 2012r., suma 12.800 zł w związku z utraconymi zarobkami, kwota 41,79 zł tytułem kosztów dojazdu z C., suma 300 zł będąca kwotą skradzioną wnioskodawcy oraz odpowiednia kwota tytułem odszkodowania za uszczerbek na zdrowiu po określeniu przez lekarza jego stopnia (k.2-6).

Wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt II Ko 212/13 Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił w pkt 1 wnioszek M. L. w przedmiocie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i odszkodowania za poniesioną szkodę, wynikłe z niewątpliwie niesłusznego zatrzymania przez funkcjonariuszy Policji w dniu 18 października 2012 roku w sprawie (...) prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w W..

W pkt 2 i 3 powyższego rozstrzygnięcia, sąd orzekł o kosztach sądowych (k.96, k.100-107).

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją pełnomocnik wnioskodawcy M. L. zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 552 § 4 kpk, poprzez niewłaściwą jego interpretację i na tej podstawie przyjęcie, że zatrzymanie wnioskodawcy w dniu 18 października 2012 roku nie miało cech niewątpliwie niesłusznego zatrzymania, co skutkowało oddaleniem wniosku o przyznanie odszkodowania i zadośćuczynienie;
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść poprzez przyjęcie, że wskazanie art. 247 § 1 kpk jako podstawy zatrzymania, celem doprowadzenia na badanie biegłego, zamiast na podstawie art. 75 kpk, należy oceniać w kategoriach omyłki a nie bezprawności zatrzymania.

Wobec powyższego, pełnomocnik wniósł alternatywnie o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie żądania wnioskodawcy poprzez zasądzenie na jego rzecz kwoty 10.000 złotych, tytułem zadośćuczynienia i 15.487,79 złotych, tytułem odszkodowania, lub uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania (k.115-117).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja pełnomocnika, jak i zarzuty podniesione w piśmie wnioskodawcy, mające na celu wzruszenie zaskarżonego rozstrzygnięcia okazały się niezasadne w stopniu oczywistym.

Na wstępie rozważań należy zaznaczyć, iż zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, organ procesowy ocenia dowody i wyciąga z nich wnioski według wewnętrznego przekonania, nieskrępowanego regułami prawnymi. Zasada swobodnej oceny dowodów nie oznacza jednak, iż ocena ta ma charakter dowolny, albowiem sąd powinien wyjaśnić, w jaki sposób dowody ocenił i dlaczego wyciągnął z nich takie, a nie inne wnioski dotyczące konkretnych ustaleń faktycznych.

Przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niemożności przypisania tej cechy innym dowodom, pozostaje pod ochroną art. 7 kpk wówczas, gdy jest ono poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy główniej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 kpk), z uwzględnieniem zasady prawdy materialnej (art. 2§ 2 kpk), zasady obiektywizmu (art. 4 kpk), a także, gdy jednocześnie jest wyczerpująco oraz logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (art.424 § 1 pkt 1 kpk).

Procedując w niniejszej sprawie sąd I instancji nie dopuścił się obrazy wskazanych wyżej przepisów.

Zgodnie z dyspozycją art. 552 § 4 kpk stanowiącego podstawę prawną roszczeń wnioskodawcy M. L., zadośćuczynienie za doznaną krzywdę i odszkodowanie przysługuje w wypadku niewątpliwie niesłusznego zatrzymania.

W doktrynie i orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż niewątpliwie niesłusznym w rozumieniu art. 552 §4 kpk, jest zatrzymanie, które nastąpiło z obrazą przepisów rozdziału 27 Kodeksu postępowania karnego, dotyczących tego środka przymusu oraz zatrzymanie, powodujące dolegliwość, której osoba zatrzymana nie powinna doznać w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, w tym także z uwzględnieniem prawomocnego rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, w której nastąpiło zatrzymanie (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2006 r. I KZP 5/06).

W trybie art. 552 § 4 kpk nie wystarczy ustalenie, że zatrzymanie było niesłuszne, należy bowiem ustalić wysoki stopień owej niesłuszności, to jest stwierdzić, że było "niewątpliwie" niesłuszne.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy, nie można podzielić stanowiska skarżącego utrzymującego, że zatrzymanie M. L. w dniu 18 października 2012r. przez funkcjonariuszy z Komendy Powiatowej Policji w P., nastąpiło przy braku przesłanek dopuszczających tę czynność, kwestionującego tym samym podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia na podstawie której Sąd Okręgowy przyjął, że zastosowanie tego środka przymusu wobec wnioskodawcy było zgodne z prawem, bowiem w pełni uzasadnione okolicznościami niniejszej sprawy.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił okoliczności związane z zatrzymaniem M. L. będącego skutkiem uprzedniego, wielokrotnego niestawiennictwa wnioskodawcy na badania psychiatryczne w związku z prowadzonym dochodzeniem przez Komendę Powiatową Policji w P. w sprawie (...), w ramach którego wydane zostało postanowienie o przedstawieniu M. L. zarzutu dokonania przestępstwa z art. 226 § 1 kk.

Jak słusznie ustalił sąd meriti, w toku powyższego postępowania Prokuratura Rejonowa w W., w dniu 10 września 2012 roku wydała postanowienie w sprawie (...) o zasięgnięciu opinii biegłych lekarzy psychiatrów z Centrum (...) w C. odnośnie stanu zdrowia psychicznego M. L.. Decyzja ta, jak słusznie podkreślił sąd I instancji, była zasadna z uwagi na wystąpienie przesłanek z art. 202 § 1 kpk, bowiem z treści protokołu przesłuchania M. L. w charakterze podejrzanego wynikało, że wcześniej leczył się on neurologicznie w szpitalu specjalistycznym w C..

Z ustaleń sądu wynika, że pomimo czterokrotnego wezwania podejrzanego do stawienia się w powyższej placówce, celem przeprowadzenia badań psychiatrycznych w dniach : 24 września, 3 października, 15 października i 19 października 2012 roku, M. L. (1) będąc prawidłowo zawiadomiony i pouczony o obowiązku, jak i skutkach absencji nie stawiał się w powyższej placówce. W związku z tym, uznając że zachodzi konieczność zatrzymania podejrzanego i jego przymusowego doprowadzenia, w dniu 15 października 2012r. prokurator Prokuratury Rejonowej w W. wydał postanowienie w sprawie (...), zgodnie z którym na podstawie art. 247 § 1 kpk i art. 100 § 2 kpk postanowił zatrzymać M. L. na 48 godzin i przymusowo doprowadzić go do Centrum (...) w C., celem przeprowadzenia badań psychiatrycznych wyznaczonych na dzień 19 października 2012r. W konsekwencji powyższego, w dniu 18 października 2012r. M. L. (1) został zatrzymany przez funkcjonariuszy policji z KPP na ul. (...) w P..

Wbrew twierdzeniom skarżącego sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych na podstawie dowodów, tworzących logiczną całość, których przymiot wiarygodności nie został zakwestionowany w toku postępowania, a następnie trafnie ocenił zebrany materiał dowodowy, uznając iż w przedmiotowej sprawie nie zachodzi przypadek wyczerpujący przesłanki stosowania art. 552 § 4 kpk, bowiem zastosowanie wobec M. L. środka przymusu nie nosi cech niewątpliwie niesłusznego zatrzymania.

Zaskarżone rozstrzygnięcie sąd obszernie i przekonująco uzasadnił, trafnie konkludując, że spełnione zostały przesłanki, które legły u podstaw podjętej przez prokuratora decyzji procesowej o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu M. L. na wskazane wyżej badanie.

Z zebranego materiału wynika bowiem, że pomimo czterokrotnego wyznaczenia terminu badań stanu zdrowia psychicznego, M. L. nie zamierzał dobrowolnie się im poddać i stawić we wskazanej placówce medycznej. Wszelkie środki odwoławcze składane przez podejrzanego w toku postępowania, w tym na postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii, skarga na postępowanie prokuratora w szczególności na wezwania w przedmiocie badania w dniach 3 i 15 października 2012 roku nie zostały uwzględnione.

Sąd Apelacyjny podziela także stanowisko sądu I instancji, że przedłożone przez podejrzanego zaświadczenia lekarskie o niezdolności do pracy, wystawione przez lekarza internistę z adnotacją, że „podejrzanym może chodzić” mające usprawiedliwić nieobecność podejrzanego na badaniach, nie mogły stanowić wystarczającej podstawy do zmiany

decyzji o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu. Taki charakter mogłoby mieć jedynie zaświadczenie lekarza sądowego o niemożności udziału podejrzanego w czynnościach badania.

Wbrew zarzutom apelacyjnym, sąd I instancji odniósł się do kwestii błędnej podstawy prawnej zatrzymania, która w przypadku M. L. będącego w chwili dokonania tej czynności podejrzanym winna wynikać z art. 75 kpk, nie zaś z art. 247¹ kpk. Jednakże, jak słusznie wskazał w treści uzasadnienia, tego rodzaju błąd należy oceniać w kategoriach omyłki pozostającej bez wpływu na zasadność zakwestionowanej czynności, nie zaś świadczącej o bezprawności zatrzymania. Prawdliwość podstaw zatrzymania zbadał także w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w Wieluniu VI Zamiejscowy Wydział Karny w P., który nie uwzględnił zażalenia podejrzanego na jego zatrzymanie uznając, że czynność ta była w pełni uzasadniona.

W tym stanie rzeczy nie można nawet mówić o niesłusznym zatrzymaniu. Przesłanka niewątpliwie niesłusznego zatrzymania stanowiąca warunek sine qua non stosowania art. 552 § 4 kpk nie została spełniona, bowiem z zebranego materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie M. L. na badanie psychiatryczne było oczywiście zasadne, legalne i stanowiło czynność służącą zapewnieniu prawidłowego toku postępowania.

Jak słusznie podkreślił sąd meriti, fakt ten wykluczył możliwość zasądzenia na rzecz M. L. odszkodowania i zadośćuczynienia, które zgodnie z art. 552 § 4 kpk przysługuje jedynie w wypadku niewątpliwie niesłusznego zatrzymania. Mając na uwadze brak podstaw do uznania, że zatrzymanie wnioskodawcy było niewątpliwie niesłuszne w rozumieniu powyższego przepisu, Sąd Okręgowy prawidłowo nie badał kwestii mających wpływ na ustalenie, czy wnioskodawcy przysługuje prawo do zadośćuczynienia i odszkodowania oraz ich wysokości.

Wobec braku podstaw do podzielenia argumentacji skarżącego, apelację należało uznać za oczywiście bezzasadną.